

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 11

ענין ק"ש אחד ואהבת כו'

Le sujet du Chéma : « Un » et « Tu aimeras »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/11/

1 ענין ק"ש [קריאת שמע] אחד ואהבת כו'. וגם ביאור פ' ראשונה בכללה. הנה איתא בת"ז [בתיקוני זהר] אנת הוא חד ולא בחושבן כו'.

Le sujet de la récitation du Chéma: «Un» et «Tu aimeras», etc. Et aussi une explication de la première section [du Chéma] dans son ensemble. Or, il est dit dans le Tikkouné Zohar: «Tu es Un, mais non dans le nombre», etc.

וביאור הדבר כי הנה כל ההשתלשלות מעילה לעילה בכל עולם ועולם הם עשר ספירות וכן בנפש האלקית יש ע"ס [עשר ספירות] וכן בנפש החיונית וראשיתן החכמה כו'

Pour expliquer la chose: tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), de cause en cause, dans chaque monde, se compose de dix Séfirot. De même, l'âme divine comporte dix Séfirot, et l'âme vitale également; la première d'entre elles est 'Hokhma (sagesse), etc.

והנה יש בחי' שהיא למעלה מן החכמה והוא בחי' הרצון העליון כי אית רצון ואית רצון שהוא למטה מן החכמה והדעת והוא רצון שבמדות שנקלח מטו"ד [מטעם ודעת]

Or, il existe un niveau supérieur à 'Hokhma: le niveau de la Volonté suprême. Car il y a volonté et volonté. Il y a une volonté qui se situe en dessous de 'Hokhma et de Daat (connaissance): c'est la volonté au sein des attributs émotionnels (midot), qui découle de la raison et de la connaissance,

כמו עד"מ בגשמיות בנפש המשכלת ענינים הצריכים לגופו איך שטוב לפניו מו"מ [משא ומתן] זה שיש בו ריוח וע"כ נפשו חושק ומתאוה ורוצה לעשות כן ואית רצון

comme, à titre d'analogie, dans les affaires matérielles: l'âme qui réfléchit aux choses nécessaires à son corps et discerne que telle affaire, où il y a un bénéfice, est bonne pour lui; dès lors, son âme la désire, y aspire et veut agir ainsi. Et il y a une volonté

שהוא למעלה מן הטעם והדעת שלפעמים אדם רוצה בדבר שפילו יכואו כל אדם ויראו לו בשכלם ותבונתם שאין לעשות כן אעפ"כ [אף על פי כן] לא יאבה

qui se situe au-dessus de la raison et de la connaissance. Parfois, en effet, une personne veut quelque chose au point que, même si tous venaient lui démontrer, par leur intelligence et leur compréhension, qu'il ne faut pas agir ainsi, elle n'y consentirait néanmoins pas

ולא ישמע להם מפני עקשותו בדבר והוא הרצון שלמעלה מן הדעת שאין הדעת פועל בו שום פעולה.

et ne les écouterait pas, par entêtement sur ce point. C'est la volonté qui est au-dessus de la connaissance, sur laquelle la connaissance n'a absolument aucun effet.

2 וכן באלקות הוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שתוק כך עלה במחשבה כי אין טעם לרצון ואע"פ [ואף על פי] שבוודאי יש טעם לדבר אך הטעם ההוא נעלם מאד ולא ניתן להשגת המלאכים

De même, dans la Divinité, cela relève de ce que disent nos Sages, de mémoire bénie : «Tais-toi! Ainsi en a-t-il été décidé dans la pensée.» Car la volonté n'a pas de raison. Et bien qu'il y ait certainement une raison à la chose, cette raison est extrêmement cachée et n'a pas été rendue accessible à la compréhension des anges,

ולכן אמר להם שתוק כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה) והנה מחכמה ולמטה נק' בחי' השתלשלות

et c'est pourquoi Il leur dit : «Tais-toi», etc. (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset : «Car sur toute la gloire, il y aura un dais.») Or, depuis 'Hokhma et en deçà, on appelle cela le niveau de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout),

כי כל השתלשלות הוא להיות בחי' גילוי וגילוי הראשון נק' אצילות מלשון ויאצל מן הרוח דגבי משהלפי שמשא היה במעלה עליונה וגבוה מאד נעלה הי' [היה] עליו למשא הנהגת בני ישראל בגשמיות לתת להם בשר כו'.

car tout hichtalchelout a pour but de faire advenir le niveau de la révélation, et la première révélation est appelée Atsilout (Émanation), d'après l'expression «Et Il préleva [vayaetsel] de l'esprit», qui concerne Moché. En effet, Moché se situait à un niveau suprême, très élevé et sublime, [et] la direction des enfants d'Israël dans les affaires matérielles, pour leur donner de la viande, etc., était un fardeau pour lui.

וזהו שאמר מאין לי בשר (עמ"ש בד"ה בהעלותך שלך גדול כו') ולכך אמר לו הקב"ה שיאסוף שבעים איש הזקנים ואצילתי מן הרוח כו'

C'est pourquoi il dit : «D'où aurais-je de la viande?» (Voir ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Lorsque tu élèveras [les lampes]», à propos de «La tienne est plus grande», etc.) Le Saint béni soit-Il lui dit donc de rassembler soixante-dix hommes, les anciens, «et Je préleverai de l'esprit», etc.,

כלומר שירד ונשתלשל עד מעלת ע' [שבעים] זקנים שהם הסנהדרין שהיו למטה ממנו במדרגה ועי"ז ונשאו אתך במשא העם שאצילות זו היא ירידה והשתלשלות ממדרגה למדרגה

c'est-à-dire que cela descendrait et s'abaisserait par degrés jusqu'au niveau des soixante-dix anciens, qui étaient le Sanhédrin et qui lui étaient inférieurs en rang ; ainsi, «ils porteront avec toi le fardeau du peuple». Car cet Atsilout est un abaissement et un hichtalchelout, de niveau en niveau,

כדי שישאו במשא העם וכך לגבי אור א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה לא היו העולמות יכולים לקבל זיו והארה ממנו ית' ולהיות התהוות העולמות כלל אם לא ע"י ירידת והתשלשלות האצילות וכמ"ש בד"ה

afin qu'ils portent le fardeau du peuple. De même, en ce qui concerne la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dont «aucune pensée ne peut Le saisir», les mondes n'auraient pu recevoir de Lui, béni soit-Il, rayonnement et illumination, et les mondes n'auraient pas pu venir à l'existence du tout, s'il n'y avait eu la descente et l'hichtalchelout d'Atsilout. Comme cela est expliqué dans le discours qui commence par

כי אברהם לא ידענו שע"ס [שעשר ספירות] דאצילות הם ממוצעים בין בחי' המאציל א"ס ב"ה לבחינת נבראים ב"ע.

«Car Avraham ne nous a pas connus», que les dix Séfirot d'Atsilout sont des intermédiaires entre le niveau de l'Émanateur, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, et le niveau des êtres créés, [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya.

3 והשתלשלות זו מלשון שלשלת כמו שלשלת האחוזה טבעת בטבעת עד שנעשית ארוכה כך להיות גילוי והתהוות העולמות הוא ע"י שלשלת הארה והארה דהארה כו'

Cet enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) vient du mot chalshelet, « chaîne » : comme une chaîne dont les anneaux s'emboîtent les uns dans les autres jusqu'à ce qu'elle s'allonge. De même, la révélation et l'avènement des mondes s'opèrent par une chaîne d'irradiation, puis par une irradiation de cette irradiation, etc. :

משכל למדות וממדות למחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' גם כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאין זה מהות המחשבה כלל

de l'intellect aux attributs émotionnels (midot), puis des midot à la pensée, à la parole et à l'action, etc. Bien que « Mes pensées ne sont pas vos pensées », car ce n'est absolument pas la nature de la pensée,

שהרי ממחשבה ודיבור גשמי א"א להיות שום התהוות משא"כ בדבר ה' שמים נעשו ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור כי הוא אמר ויהי רק כ"ז [כל זה] נק' בשם שכל ומחשבה כו' עד"מ

car aucune création ne peut résulter de la pensée et de la parole physiques, tandis que « Par la parole de Havaya, les cieux furent faits », « D.ieu dit : “Que la lumière soit !” et la lumière fut », « car Il parla, et cela advint » ; mais tout cela est désigné par les termes d'intellect et de pensée, etc., à titre de comparaison,

כמו בגשמיות שהדבור מורג לזולתו משא"כ המח שבה כך החיות הנמשך להחיות עלמין דאתגליין להיות בגילוי בפו"מ [בפועל ממש] כמו הנביאים ששמעו קול ה' בגילוי ממש כמ"ש במשה וישמע את הקול כו'

comme, dans l'ordre matériel, la parole est perceptible à autrui, contrairement à la pensée. De même, la force vitale qui est attirée pour donner vie aux mondes révélés, afin qu'ils soient effectivement manifestes, comme lorsque les prophètes entendirent la voix de D.ieu de manière véritablement révélée, ainsi qu'il est écrit à propos de Moshe : « Il entendit la voix », etc.,

וכמו התהוות העולמות בע"מ [בעשרה מאמרות] יהי אור ויהי אור שנתהווה אור גשמי בפו"מ [בפועל ממש] הרי החיות הנמשך לגילוי זה נק' בשם דבור שהוא מורגש לזולתו משא"כ עלמין סתימין כו'.

et, de même, lors de l'avènement des mondes par les Dix Paroles : « Que la lumière soit ! » et la lumière fut, de sorte qu'une lumière physique advint effectivement, la force vitale attirée pour cette révélation est appelée « parole », car elle est perceptible à autrui. Il n'en va pas ainsi des mondes cachés, etc.

4 וזהו הללויה כרוב גודלו ולא כתיב כגודל גודלו שגודל גודלו היה משמע גדולת בחי' התפשטות של מדת הגדולה שהיא החסד שכח ההתפשטות של החסד הוא גדול מאד

Et c'est là [le sens de] «Louez-Le selon l'abondance de Sa grandeur». Il n'est pas écrit «selon la grandeur de Sa grandeur», car «la grandeur de Sa grandeur» aurait impliqué la grandeur de l'aspect d'expansion de l'attribut de grandeur, qui est le 'Hessed (bonté), puisque la puissance d'expansion du 'Hessed est très grande.

אבל כרוב גודלו פי' שכמה מיני ריבוי התחלקות בבחי' גדולת ההתפשטות של החסד בכמה מיני עולמות ומדרגות רבות עד לאין קץ

Mais «selon l'abondance de Sa grandeur» signifie qu'il existe tant de formes de multiplicité et de division dans l'aspect de grandeur de l'expansion du 'Hessed, à travers tant de sortes de mondes et tant de niveaux, à l'infini.

כי התפשטות החסד דעשי' [דעשיה] הוא עד"מ מן הארץ לרקיע ת"ק שנה ומרקיע לרקיע כו' זו היא התפשטות גדולה ויש התפשטות לענין השגה

Car l'expansion du 'Hessed du Monde d'Assiya (Action) est, par exemple, «de la terre au firmament, cinq cents ans», puis d'un firmament à l'autre, etc.; voilà une grande expansion. Il existe aussi une expansion dans le domaine de la compréhension,

כמו השגת משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] אדון הנביאים שהיתה התפשטות השגתו לאין קץ וכיוצא בזה יש מדרגות רבות מעולם ועד עולם מריש כל דרגין כו' ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער היראה פ"א:

comme la compréhension de Moché notre maître, que la paix soit sur lui, le maître des prophètes, dont l'expansion était sans fin. De même, il existe de nombreux niveaux «de monde en monde», «depuis la tête de tous les niveaux», etc. Voir aussi Reishis Chochmah, Shaar HaYirah, chapitre 1.

5 ב והנה השתלשלות זו היא באצילות וממנה ולמטה שהוא להיות חכמה שכל ומדות ומחשבה כו' שהמדות נשתלשלו מהשכל והמחשבה מהמדות כו'

2. Or, cet enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) se trouve dans le Monde d'Atsilout (Émanation) et à partir de lui vers le bas, c'est-à-dire qu'il y ait 'Hokhma, l'intellect, les attributs émotionnels (midot), la pensée, etc. ; car les midot sont descendues en chaîne à partir de l'intellect, et la pensée à partir des midot, etc.

אבל במאציל עצמו כ"ה אין ערוך אליו ית' ולשון ערך הכתוב בתורה בערכין שמעריכין כסף ערכו במספר שני

Mais, pour ce qui est de l'Émanateur Lui-même, béni soit-Il, rien n'est comparable à Lui, qu'Il soit béni. Le terme « erekh » est écrit dans la Torah à propos des évaluations (arakhin), où l'on évalue l'argent correspondant à sa valeur selon le nombre de ses années.

וכן ערך במספר נק' כערך שנים אל ארבעה כך ערך ארבעה אל שמונה שהוא חציו וכיוצא בזה

De même, en nombre, [cela] s'appelle erekh (rapport) : de même que le rapport de deux à quatre, ainsi le rapport de quatre à huit, qui en est la moitié, et ainsi de suite.

וכן בכל סדר ההשתלשלות יש ערך מאחד אל חבירו שהרי נשתלשלו זה מזה מדות משכל ומחשבה ממדות כו'

De même, dans tout l'ordre de l'hichtalchelout, il y a une proportion (erekh) d'un niveau au suivant, car ils sont descendus en chaîne l'un à partir de l'autre : les midot à partir de l'intellect, et la pensée à partir des midot, etc.

וכן גשמיות לגבי רוחניות יש ערך שהרי הרוחניות מתלבשת בגשמיות כח השכל במוח וכח הראיה בעין כו'

De même, le physique est dans un rapport avec le spirituel, car le spirituel s'habille dans le physique : la faculté intellectuelle dans le cerveau, et la faculté de voir dans l'œil, etc.

והרי יש ביניהם איזה קישור וחיבור ע"י אידים כמבואר בחכמת הניתוח שבתלת חללי גלגלתא תלת מוחין אם יש איזה חסרון באיזה מוח גשמי כמו מוח הזכרון יהי' [יהיה] שכחן כו'.

Et, en effet, il existe entre eux un certain lien et une certaine connexion par l'intermédiaire de vapeurs, comme l'explique la science de l'anatomie : dans les trois cavités du crâne se trouvent trois cerveaux ; [et] si l'un des cerveaux physiques présente une déficience, par exemple le cerveau de la mémoire, la personne sera oublieuse, etc.

6 וכן השכל מתלבש אפי' [אפילו] במעשה גשמיות כמו מעשה הכתב שכותבין על הספר בדיו דברי שכל עמוק

De même, l'intellect s'investit même dans une action matérielle, par exemple dans l'acte d'écrire, lorsqu'on écrit à l'encre, dans un livre, des paroles d'une profonde intelligence.

אבל במאציל עליון ב"ה לא שייך כל בחי' אלו שאינו בבחי' השתלשלות ולא בבחי' התלבשות כלל

Mais, s'agissant de l'Émanateur suprême, béni soit-Il, aucun de ces aspects ne s'applique, car Il ne relève ni de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), ni d'aucun ordre d'investiture.

אלא נק' סוכ"ע שמעלה ומטה שוין אצלו שאינו נתפס ומלובש בגדר עלמין כלל כי אני ה' לא שניתי כתיב ואתה הוא קודם שנברא כו'

Il est plutôt appelé « Celui qui entoure tous les mondes » (sovev kol almin), car le haut et le bas sont égaux devant Lui, puisqu'Il n'est nullement saisi ni investi dans les limites des mondes. Car il est écrit : « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », et : « Tu es Lui avant que [le monde] ne soit créé », etc.

ואם היה איזה תפיסא והתלבשות ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית' בהעולמות היה שינוי ח"ו [חס ושלום] שהרי קודם שנברא לא היתה תפיסא והתלבשות ואחר שיכלו ימות עולם ג"כ לא יהיה כו'

S'il y avait quelque prise ou investiture de Son être et de Son essence, béni soit-Il, dans les mondes, il y aurait un changement, à D.ieu ne plaise. En effet, avant que [le monde] ne soit créé, il n'y avait aucune prise ni investiture, et après que les jours du monde auront pris fin, il n'y en aura pas non plus, etc.

אלא שגם עתה אינו בהתלבשות אלא שהחיות הנמשך בתוך עלמין להחיותם הוא בבחי' שם בלבד
ממדת מלכותו ית' כמשל המלך שאע"פ [שאף על פי]

Au contraire, même à présent, Il n'est pas investi. La force vitale qui se prolonge dans les mondes pour leur donner vie n'est que du niveau d'un nom, issu de l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il, comme dans l'analogie du roi : bien que

שהוא מרחוק שמו נק' על מקומות ממשלתו שהם תחת רשותו ושמו נק' עליהם שהם שלו

celui-ci se trouve au loin, son nom est associé aux lieux qui sont sous sa domination et son autorité ; son nom leur est associé, car ils lui appartiennent.

וזהו חד ולא בחושבן כלומר שאינו בבחי' ערך כי אינו בגדר ההשתלשלות כלל וכשישים האדם אל לבו
בחי' אחד זה בק"ש [בקריאת שמע]

C'est là le sens de « Un, mais non selon le compte » : Il n'est dans aucune relation de proportion, car Il ne relève nullement des limites de l'hichtalchelout. Et lorsqu'une personne prend à cœur cet aspect de l'« Un » dans le Chema,

אזי יהיה ואהבת בכל לבבך בבחי' יחידה שבנפש שהוא כל לבבך שבנפש יש נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה
יחידה] והוא עד"מ כמו שרואים שכחות הנפש מתפשטות מדרגות רבות ומתפעלות מהתפשטות שלה

alors il y aura « Tu aimeras... de tout ton cœur », au niveau de la Yé'hida de l'âme, qui est « tout ton cœur ». Car l'âme possède Néféch, Roua'h, Neshama, 'Haya et Yé'hida. À titre d'analogie, nous constatons que les facultés de l'âme se déploient en de nombreux niveaux et sont émues par son déploiement ;

אבל אין ההתפעלות שוה שהרי כשמספרים לפני האדם סיפורי מעשיות ממלחמות מתפעלת הנפש
קצת שיש לה נחת מן הסיפורים ההם אבל לא מתכליתם שאינו נוגע לה אם המעשה כך או כך

Mais l'émotion suscitée n'est pas la même dans tous les cas. En effet, lorsqu'on raconte à quelqu'un des récits d'événements et de guerres, son âme est quelque peu émue, en ce qu'elle prend plaisir à ces récits, mais non à leur dénouement, car il lui importe peu que les faits se soient déroulés d'une manière ou d'une autre.

אבל בדבר הנוגע לה מתפעלת יותר מדבר והיפוכו ויש בדבר הנוגע לאדם מדרגות רבות עד שיש דבר שנוגע עד מיצוי הנפש ממש בתכלית נקודת הלב שאליו הוא נושא את נפשו ממש

Mais lorsqu'une affaire la concerne, elle est davantage émue, selon qu'elle tourne d'un côté ou de l'autre. Et, parmi les affaires qui concernent une personne, il existe de nombreux degrés, jusqu'à une affaire qui la touche au point d'épuiser véritablement son âme, jusque dans le point le plus profond du cœur, auquel elle voue véritablement son âme.

וזהו בחי' יחידה שבנפש השכלית והחיונית וכן בנפש האלקית מקור נשמות ישראל היא כנ"י [כנסת ישראל] נק' בשם לבי נקודת הלב בחי' יחידה שמקבלת בחי' אחד שהוא בחי' הרצון שלמעלה מן הטעם ודעת

C'est là le niveau de la Yé'hida dans l'âme intellectuelle et vitale. Il en va de même dans l'âme divine : la source des âmes d'Israël est la Communauté d'Israël (Knesset Israël), appelée « mon cœur » : le point du cœur, le niveau de la Yé'hida, qui reçoit l'aspect de « Un », c'est-à-dire le niveau de la volonté (ratzon), qui est au-dessus de la raison et de la connaissance.

והיינו לפי שיתבונן איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבן וההשתלשלות היא ירידה גדולה ועצומה מאור פניו ית' בבחי' שם כלכד יהללו את שם הוי'

Cela tient au fait qu'il contempera comment Lui, béni soit-Il, est Un, « Un, mais non au nombre », et combien l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) constitue une descente immense et considérable depuis la lumière de Sa Face, béni soit-Il, vers le seul aspect d'un nom : « Qu'ils louent le Nom de Havaya,

כי נשגב שמו לבדו רק הודו כו' וכמה מיני ריבוי רבבות מדרגות צמצומים רבים ועצומים לאין קץ עד שנתהווה הויות העוה"ז הגשמי יהי אור גשמי

car Son Nom seul est exalté » ; seule « Sa gloire », etc. Et que de sortes de myriades de niveaux, de contractions nombreuses et immenses, sans fin, jusqu'à ce que les êtres de ce monde physique soient venus à l'existence : « Que la lumière soit », une lumière physique.

ועל קוטב זה הולך וסובב כל דבר בע"ח [בעץ חיים] מראשיתו ועד סופו שתחלת דבריו ביאור צמצום א"ס וסוף דבריו בדף האחרון בריאת שמים וארץ ומתחלת הצמצום עד שנעשה שמים וארץ הוא כל ההשתלשלות שבע"ח [שבעץ חיים].

C'est autour de cet axe que tourne et gravite tout ce qui est exposé dans Etz Chaim, du début à la fin : l'ouvrage commence par expliquer le tsimtsoum (contraction) de l'Infini (Ein Sof), et s'achève, à la dernière page, sur la création du ciel et de la terre. Entre le début du tsimtsoum et la formation du ciel et de la terre s'étend tout l'enchaînement descendant des mondes dans Etz Chaim.

7 ועד"ז תקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] סדר פסוד"ז [פסוקי דזמרה] וברכת יוצר להאריך באחד שכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו היא מדת האהבה

Dans cette même veine, nos Sages, de mémoire bénie, instituèrent l'ordre des Pesoukei déZimra (Versets de louange) et la bénédiction de Yotser, afin de s'attarder sur «Un», car «celui qui prolonge "Un" voit ses jours prolongés» : [«ses jours»] désigne l'attribut de l'amour,

שנק' יום כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו שע"י שמאריך להתבונן באחד תגדל ותתרבה מדת האהבה אליו ית' ובפסוד"ז [ובפסוקי דזמרה] מבואר איך שיהללו את שם ה' כו'

qui est appelé «jour», comme il est écrit: «Le jour, Havaya ordonne Sa bonté.» En s'attardant à contempler «Un», l'attribut de l'amour pour Lui, qu'Il soit béni, grandira et s'accroîtra. Et les Pesoukei déZimra expliquent comment «ils loueront le Nom de Havaya», etc.,

והללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו שכרוב גודלו הוא רבוי התחלקות מדת הגדולה בכמה מיני מדרגות בכל עולם ועולם

et «louez-Le pour Ses actes puissants, louez-Le selon l'abondance de Sa grandeur». Car «l'abondance de Sa grandeur» désigne la multiplicité des subdivisions de l'attribut de grandeur en de nombreux niveaux de différentes sortes, dans chacun des mondes,

נמשך ע"י גבורותיו הן הן הצמצומים רבים והעצומים ועי"ז ישוב לאהבת ה' אור א"ס ב"ה להבטל ולהכלל אליו ית'

qui sont attirés par «Ses actes puissants», c'est-à-dire les nombreuses et immenses contractions (tsimtsoumim). Grâce à cela, il reviendra à l'amour de D.ieu, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin d'être annulé et inclus en Lui, qu'Il soit béni,

כי תקטן מאד בעיניו אהבת עוה"ז וכחותיו הגשמיות שהם ירדו ונשתלשלו מעולם ועד עולם בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה בכמה מיני צמצומים רבים ושונים:

car l'amour de ce monde et de ses forces physiques lui paraîtra très réduit, puisqu'ils sont descendus et se sont enchaînés d'un monde à l'autre, dans le voilement des niveaux, de niveau en niveau, au moyen de nombreuses contractions de diverses sortes.

8 ג ואמת שהתנאים ואמוראים לא היו מאריכין כ"כ [כל כך] בתפלה ובפרט בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] (ועמ"ש מזה בד"ה ויעש משה נחש נחושת) רק היינו לפי שהיו גבוהים מאד במעלה

3. Or, il est vrai que les Tannaïm et les Amoraïm ne prolongeaient pas tant la prière, et en particulier les Pesouké dé-Zimra (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Et Moché fit un serpent de cuivre»). Mais cela tenait uniquement au fait qu'ils étaient d'un niveau très élevé,

כמאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] בחד קטירא אתקטרנא כו' שהיה נתפס אחד אמת בלבכם בהתכוננות מועטת בפעם אחת והיתה יתד תקועה בלבכם כל תמוט עולם ועד

comme le dit Rabbi Chimon bar Yo'haï: «D'un seul lien je suis lié», etc.: le véritable «Un» était saisi dans leur cœur par une brève méditation, en une seule fois, et demeurait comme un piquet fixé dans leur cœur, inébranlable à jamais.

(ע"י [עיינן] זח"ג [זהר חלק ג] קכ"ח א' מענין יתד במקום נאמן וברכות תצוה ר"פ ל"ז וכתוב אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח) (בישעיה ל"ג) והוא בחי' תרין ריעין דלא

(Voir le Zohar, tome III, 128a, à propos de «un piquet en un lieu sûr», et Midrash Rabbah sur Tet-savé, début du chapitre 37; il est aussi écrit: «Une tente qui ne sera pas déplacée, dont les piquets ne seront jamais arrachés» (Isaïe 33).) C'est le niveau de «deux compagnons qui ne

מתפרשין ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד ועמ"ש מזה בד"ה תחת אשר לא עבדת משא"כ אנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות שצריך להאריך עד שיותפס בשכלנו ולבנו ענין הרוחניות ואיך

se séparent». Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Reviens, ô Israël, jusqu'à», et ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Parce que tu n'as pas servi». Quant à nous, nous sommes grossiers et éloignés de la spiritualité; il faut donc prolonger la méditation jusqu'à ce que la spiritualité soit saisie par notre intelligence et notre cœur, et comprendre comment

שהגשמיות היא ירידה גדולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא וכמשל התינוק שצריך להסביר לו ההלכה באריכות הדברים ובמשלים ומליצות שונות לקרב אל שכל הקטן לפי קטנו וריחוקו משכל הגמרא ומידיעת עניני טיב העולם במה שההלכה עסוקה.

la matérialité constitue une grande descente, «d'un toit élevé dans un puits profond». C'est comme l'exemple d'un enfant à qui l'on doit expliquer la halakha longuement, au moyen d'analogies et de diverses figures de style, afin de la rendre accessible à son intelligence encore limitée, compte tenu de sa petitesse et de son éloignement du raisonnement de la Guemara ainsi que de la connaissance de la nature des réalités du monde dont traite la halakha.

לכך תקנו לנו פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ושתים לפניו כו' שעייז מקיים ואהבת את ה' אלקיך להיות הוי' אלקיך ממש שורה ומתגלה כך והיינו ע"י התבוננות שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' היה והוה ויהיה.

C'est pourquoi les Sages ont institué pour nous les Pesouké dé-Zimra et les deux bénédictions qui les précèdent [le Chema], etc., afin que nous accomplissions ainsi: «Tu aimeras Havaya ton D.ieu»; que Havaya soit véritablement ton D.ieu, réside en toi et se révèle en toi. Cela se réalise par la méditation sur «Écoute, Israël, Havaya notre D.ieu»: Havaya, Il était, Il est et Il sera.

אלקינו אלוה שלנו שאנחנו בטלים אליו בביטול ויחוד אמיתי כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוה כמכו

«notre D.ieu»: un D.ieu qui est à nous, car nous sommes annulés devant Lui dans une annulation de soi (bitoul) et une union véritables, ainsi qu'il est écrit: «Vous êtes des enfants pour Havaya votre D.ieu»; «un fils est la jambe de son père», comme

הרגל שבטל לגבי הראש ואפילו אם הראש רוצה להכאיב את הרגל ולהדאיבו לתשובה או לרפואה כגון אם הזיק את הרגל בקרירות שהרפואה היא לשפשפו בשלג

le pied, qui est annulé devant la tête. Même si la tête veut faire souffrir le pied et lui causer de la douleur, pour la techouva (retour) ou pour le guérir — par exemple, s'il a lésé le pied par le froid, et que le remède consiste à le frotter avec de la neige —,

ואם נכוה הרפואה היא לחממו ביותר במרחץ שהרפואה היא כואבת ביותר בשעת מעשה מאד ואין הרגל מרגיש את הרפואה כ"א הראש ואעפ"כ [ואף על פי כן] אין הרגל מונע מפני ביטולו

Et si le pied était brûlé, le remède consiste à le chauffer fortement dans un bain, de sorte que le traitement soit très douloureux au moment même où il est appliqué ; le pied ne perçoit pas la guérison, seul la tête la perçoit ; néanmoins, le pied ne s'y oppose pas, en raison de son annulation devant la tête.

להראש באחדות וע"ז יפול שם אלקינו אלוה שלנו שבאדם אחד יכול לומר על כל האברים שהם שלו דהיינו שהראש הוא של הרגל או שהרגל הוא של הראש.

à la tête, dans l'unité. C'est à cela que s'applique le nom « notre D.ieu », un D.ieu qui est à nous : car, chez une même personne, on peut dire de tous les membres qu'ils sont à elle, c'est-à-dire que la tête appartient au pied, ou que le pied appartient à la tête.

משא"כ על אחד אחר נפרד אינו יכול לומר שהוא שלו ממש כך נק' בכל התורה כולה אני ה' אלקיכם אלוה שלכם ממש

Il n'en va pas ainsi d'une autre personne, séparée : on ne peut pas dire qu'elle lui appartienne véritablement. De même, dans toute la Torah, il est dit : « Je suis Havaya, votre D.ieu », un D.ieu qui est véritablement à vous,

כי חלק ה' ממש עמו אלא שירדה ונשתלשלה בהשתלשלות המדרגות מאיגרא רמה כו' ולפיכך ואהבת את הוי' שיהיה אלקיך ממש ואל יאמר האדם שהוא רחוק מזה

car « la part de Havaya », c'est véritablement « Son peuple » ; seulement, [l'âme] est descendue et a dévalé les degrés de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), « d'un toit élevé », etc. C'est pourquoi il est dit : « Tu aimeras Havaya », afin qu'Il soit véritablement ton D.ieu. Que l'homme ne dise donc pas qu'il est loin de cela,

כי ע"ז מסיים בסוף ק"ש [קריאת שמע] אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהיתה ערות הארץ ונדבקנו בנו"ן שער טומאה והקב"ה הוציאנו משם ובחמשים יום קבלו את התורה

car c'est à ce sujet que se conclut, à la fin du Chéma, « qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte », qui était « la nudité du pays » ; nous nous étions attachés aux cinquante portes de l'impureté, et le Saint béni soit-Il nous en a fait sortir ; puis, au bout de cinquante jours, ils reçurent la Torah.

ונתעלו בעילוי רב מאד עד שהיה להיות לכם לאלקים גילוי השכינה במ"ת [במתן תורה] לפיכך גם עכשיו אני ה' אלקיכם ותכלית הירידה היא להיות המשכות אלקות בתורה ומצות.

Ils s'élevèrent très haut, jusqu'à ce que s'accomplisse « pour être votre D.ieu » : la révélation de la Chekhina lors du Don de la Torah. C'est pourquoi, même aujourd'hui, « Je suis Havaya, votre D.ieu ». Le but de la descente est que la divinité soit attirée et transmise dans la Torah et les mitsvot.

מצות הם רמ"ח אברים דמלכא כמו אברים שבהם מלוכש כחות הנפש כעין כח הראיה כו'

Les mitsvot sont « les 248 membres du Roi », comme les membres dans lesquels sont revêtues les forces de l'âme : dans l'œil, la faculté de voir, etc.

ועי' שמושך העין מושך כח הראיה שבנפ' ש שנתלכשה שם כך המצות הן המשכות אור א"ס ברוך הוא המלוכש בהם שע"י הטלית ממשיך כך כו'

Et lorsqu'on fait bouger l'œil, on fait bouger la faculté de voir de l'âme qui y est revêtue. De même, les mitsvot sont des prolongements de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui est revêtue en elles ; ainsi, par le talit, on attire cette lumière, etc.

אך ההמשכה הוא על ידי ואהבת כי רוח אייתי רוח כו' אם ישים אליו לבו כו'

Mais la descente de la lumière s'opère par «Tu aimeras», car «un esprit suscite un esprit», etc. : «S'il tourne son cœur vers Lui», etc.

(כמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] ובד"ה מנורת זהב בענין כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות)

(Comme il est expliqué dans le discours commençant par «C'est pourquoi dis aux enfants d'Israël», ainsi que dans celui qui commence par «Un candélabre d'or», à propos de «afin qu'il accepte d'abord sur lui le joug de la royauté du Ciel, puis qu'il accepte sur lui le joug des mitsvot».)

ודרך כלל המצות הם בחי' אהבה וחסד ה' חסדים ה"פ אור ה"פ מים שנאמרו ר"פ בראשית

Et, de manière générale, les mitsvot relèvent de l'amour et de 'Hessed (bonté) : les cinq 'hassadim, les cinq occurrences de «lumière» [et les] cinq occurrences de «eau» mentionnées au début de Berechit.

(כי מים היינו בחי' מעשה המצות שהם ה' חסדים כמיא דאשקי לאילנא מים יורדים מגבוה לנמוך וכמ"ש בד"ה והיה מספר בני ישראל. אך פנימיותם הוא ה"פ אור היינו בחי' אהבה שהוא פנימיות של החסד).

(Car «eau» désigne l'aspect de l'accomplissement concret des mitsvot, qui sont les cinq 'hassadim, «comme l'eau qui arrose un arbre» : l'eau descend du haut vers le bas, comme il est expliqué dans le discours commençant par «Et le nombre des enfants d'Israël sera». Mais leur dimension intérieure est constituée par les cinq occurrences de «lumière», c'est-à-dire l'aspect de l'amour, qui est la dimension intérieure de 'Hessed.)

והיו הדברים האלה אשר אנכי כו' זו תשב"כ [תורה שבכתב] מקרא מלשון והיה לך למקרא העדה שנאמר גבי חצוצרות שהוא לשון קריאה ואסיפה כך כל התורה שמותיו של הקב"ה וע"י זה קורא וממשיך אור א"ס מלמעלה למטה.

«Et ces paroles que Je [t'ordonne] seront», etc.: cela désigne la Torah écrite, le Mikra, terme qui vient de «Et elle vous servira à convoquer (mikra) l'assemblée», expression employée à propos des trompettes et qui signifie appeler et rassembler. De même, toute la Torah est constituée des noms du Saint béni soit-Il; par elle, on appelle et on fait descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof) d'en haut vers le bas.

ושנתתם לבניך זו תשב"כ [תורה שבעל פה] שהוא ממטה למעלה שעיקרה היא ההשגה ואינו חילוק בין לשון המשנה או לשון התוספתא וירושלמי ולשון הב"י [הבית יוסף] הכל נקי תשב"כ [תורה שבעל פה] וע"י ההשגה הוא המעלה מלמטה למעלה כו'

«Et tu les enseigneras à tes enfants»: cela désigne la Torah orale, qui va du bas vers le haut, car son essence est la compréhension. Peu importe qu'il s'agisse du langage de la Michna, de celui de la Tosefta et du Yerouchalmi, ou de celui du Beit Yossef: tout est appelé Torah orale. Et c'est par la compréhension que s'accomplit l'élévation du bas vers le haut, etc.

(וזהו ושמתי כדכד שמשותיך ב"פ [ב' פעמים] כד הא' ותמלא כדה כ"ד ספרין דאורייתא מלמעלה למטה ופירושן בתשב"כ [בתורה שבעל פה] הוא בחי' מלמטה למעלה וכמ"ש במ"א)

(C'est là le sens de «Je ferai tes fenêtres en kadkod»: deux fois kad. La première, «et elle remplit son kad», désigne les vingt-quatre (kad) livres de la Torah, qui vont d'en haut vers le bas; leur explication dans la Torah orale relève du mouvement du bas vers le haut, comme il est expliqué ailleurs.)

וקשרתם זו מעשה המצות כי הוקשה כל התורה לתפילין כשם שתפילין הוא ענין המשכת יחודו ית' שיתגלה בגשמיות

«Et tu les lieras»: cela désigne l'accomplissement des mitsvot, car toute la Torah est comparée aux tefillin. De même que les tefillin consistent à faire descendre Son unité, béni soit-Il, afin qu'elle se révèle dans la matérialité,

כמו שכותבין הפרשה של אחד בקלף ובדיו להיות כתוב בתפילין בגשמיות ולהניח על היד ובין עיניו בגשמיות.

De même qu'on écrit la section de «Un» sur du parchemin à l'encre, afin qu'elle soit inscrite matériellement dans les téfilines, puis qu'on les place sur le bras et entre les yeux, matériellement,

כך כל המצות הם המשכת יחודו ית' שיהא אחדותו ית' שורה ומתגלה בגשמיות המצות כמו בטלית כו':

de même, toutes les mitsvot opèrent le déploiement de Son unité, béni soit-Il, afin que Son unicité, béni soit-Il, réside et se révèle dans la matérialité des mitsvot, comme dans le talit, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/11/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak